

Mai oli jahe, kevad aga päris soe

Tänavusest külmem on lehekuu Tartus olnud alles eelmisel aastatuhandel.

AIN KALLIS

Maikuu oli tänavu tõesti pikaajalisest keskmisest ehk normist veidi jahedam. FOTO: TANEL MEOS

Rahustuseks tuleb kohe öelda – jahedam oli maikuu temperatuur siinmail aastal 1999, unelmate suvega aastal...

“Olgu talv milline tahes, peaasi et suvi oleks kena” – selline on paljude soov. Võiks arvata, et ega kevadega suurt nurinat ole, järgneb ta ju kõige karmimale aastaajale, toob hinge helinaid, sütitab armastust jms.

Aga võta näpust, ka siin on rahva rahulolematus tavapäraselt suur. Lehelugude pealkirjades korduvad aastaid küsimused: “Kuhu jääb soojataat?” või “Kuhu vihm jääb?” või “Mai tekitas nurinat”.

Lõpp halb, kõik...

Maikuu oli tänavu tõesti pikaajalisest keskmisest ehk normist veidi jahedam (Eesti keskmine oli 9,8°, norm 10,4°). Kõige soojemal kevadpäeval, 26. mail, kerkis õhusoe Narvas vaid 22 pügalani. Köömes, kui meenutada, et viimase 11 aasta jooksul on maikuu maksimumid kerkinud seitsmel aastal üle 28 kraadi, mullu isegi 33 kraadini.

Lohutuseks mõned rahvatarkused: “Maikuu külm on põllumehe viljaait”, “Soe aprill, vilu mai ja niiske juuni töotavad viljarikast aastat” (oodata sajast jaani?!). Vanasõna “Öökülm mais jätab õunad ussideta” pole küll eriti trööstiv, sest siis jääme sageli õunteta (ja maasikateta)...

Kuidas aga meeldis kogu aastaaeg? Klimatoloogilise kevadega, mille algus langeb kokku taimede vegetatsiooniperioodi hakuga – õhutemperatuur püsivalt üle +5° – on lugu nagu teatrietendusega.

Kui see kulgeb hoogsalt, säravalt, olgu või dramaatiliselt (pisaratega) ja, peaasi, ei kipu venima, siis jääb enamik rahvast sellega rahule. Nagu näiteks ülemöödunud aastal, kui lõunas keeras täissuveks juba 7. mail. (Võrdluseks – läinud lehekuul oli Tartus vaid neli suvisemat päeva!)

Kokkuvõttes polnud aga tänavune kevad sugugi halb – kolme kuu keskmiseks õhutemperatuuriks Eestis arvutati ilmateenistuses 5,8° (norm 4,6°). Tartu pikas, 1866. aastast algavas vaatlusreas jääb see soojuselt auväärsele 10. kohale (sellel sajandil neljandale). Nii märtsis kui aprillis oli lund maas vaid paaril päeval, mis pole meie mail just tavaline nähtus.

Meenutuseks – 1975. aasta 29. mail sadas kohati maha paarikümne sentimeetrine lumikate. Ootamatu koorma all murdusid õites puud, põldudel külmusid kartulid...

Veel mõned arvud. Kliimaatiline kevad algas Eesti keskmisena 16. aprillil, lõunas nädal varem. Nagu ka mullu. Kevade keskmisena oli kõige soojem koht Võru (6,7°, norm 5,7°), jahedaim Ristna 5,3 kraadiga (norm 4,1°). Nii nagu kevaditi ikka.

Kevade sajusummaks arutati 128 mm (norm 110 mm), kuivem oli Pakril, päris märg aga Pärnus (168 mm, normist 142%).

Kevadisest ilmast mujal

Kui meie siin ootame suvist sooja, siis paljudes riikides igatsetakse jaheduse järele – Kanaari saartel tõusis kuumus 42, Indias koguni 50 kraadi lähedale. Nädalaid kestev pörgupalavus on isegi lõunamaalastele liig – ohvraid loetakse tuhandetega!

Siberi lõunaosas võideldakse juba kuid metsatulekahjudega – neid on seal üle 5000, ohvraid vähemalt 23.

Aga kui meil on tänavu äikest harva olnud, siis mujal on põnevam. Näiteks Kreetal saarel Knossose lossi hoovil lõi välg puusse, mille all varjus 19 Vene turisti. Neist 15 sattus haiglasse. Turismifirma teatas, et haiglakulud kaetakse.